

Pestprotocol Montessori De Boog

Waarom een pestprotocol?

Montessori De Boog (school en bso) wil de kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

De begeleiders (leerkrachten, pedagogisch medewerkers en andere professionals op school) zorgen daarvoor door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer in de groep en op het schoolplein. In veruit de meeste gevallen lukt dit door de regels aan te bieden en te onderhouden. De afspraak is:

- We zijn aardig voor elkaar. We gaan met respect met elkaar om
- We gaan netjes met onze en andermans spullen om
- We spreken over makkelijke en moeilijke zaken op een rustige toon

Deze gedragsverwachtingen vallen daaronder:

- Je beoordeelt andere kinderen op wat ze doen en kunnen.
- Je zorgt ervoor dat een ander kan meedoen. Als je iets wilt lenen van een ander, vraag je dat eerst. Je spreekt met respect tegen en over anderen.
- Je accepteert een ander kind zoals hij of zij is.
- Je bemoeit je alleen met een ruzie als je kunt helpen oplossen.
- Als het niet lukt een ruzie zelf goed op te lossen vraag je direct hulp aan een begeleider.
- Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan een leerkracht, pm' er overblijfmoeder of je ouders. Dat is dan geen klikken.
- Word je gepest, praat er thuis en op school over. Houd het niet geheim

Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen op een prettige manier met elkaar leren omgaan. Dat verloopt meestal goed. Het kan helaas ook voorkomen dat een kind door andere kinderen wordt gepest. In een dergelijk geval is er een ernstig probleem. De school/ bso moet zo handelen dat het pesten ophoudt en voorkomen wordt. Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de ernst en de specifieke aanpak van pestgedrag.

Begrippen

Plagen

Iemand op het plein een duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om pestgedrag.

We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag ontstaat uit een onschuldige sfeer. Het gaat erom dat het gedrag door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is bij plagen zelfs sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Ruw gedrag

In het spel en het samenwerken, kan het voorkomen dat kinderen iets doen dat onaardig overkomt zonder de intentie te hebben werkelijk onaardig te zijn. Een kind kan tegen een ander aanbotsen, iets op een onaardige toon zeggen, een blik hebben die onvriendelijk overkomt, iets van een ander kapot maken. Dit soort zaken kunnen door een kind dat zich niet veilig voelt, opgevat worden als pestgedrag. Omdat hierin de bedoeling niet is een ander moedwillig te kwetsen, spreken we hier niet over pesten.

Pesten

Pesten heeft een bedreigend en systematisch karakter. Pesten gebeurt moedwillig en heeft een vervelende bedoeling. De veiligheid van de omgeving en van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd onvriendelijk en heeft een achtergrond van macht door intimidatie. We spreken van pesten als het regelmatig gebeurt.

Pesten komt in verschillende vormen voor

Verbaal:

- Vernederen: "Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".
- Schelden: "Viespeuk, etterbak, homo, kanker..." enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.

Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken. (zwarte, dikzak) Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren. Fysiek:

Fysiek

- Trekken en duwen of spugen.
- Schoppen of laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken
- Opsluiten.

Intimidatie:

- Een kind achtervolgen of opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten.
- Dwingen om bezit af te geven.
- Dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Meidenvenijn

- Roddelen
- Buitensluiten
- Non-verbaal ondermijnd gedrag

Isolatie:

- Steun zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind
- Steun zoeken bij andere kinderen zodat het kind wordt uitgesloten.

- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.
- Zich afwenden van een kind; neerbuigend kijken.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

De betrokkenen

Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters de kans krijgen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Bij pesten onderscheiden we verschillende 3 betrokken groepen: Het gepeste kind, het kind dat pest en de andere kinderen.

Het gepeste kind

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen het pesten en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn onzeker in een groep. De angst en onzekerheid worden versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, ze missen in hun gepeste omgeving vrienden om op terug te vallen.

Pesten is een groot probleem voor het gepeste kind en kan gevoelens van schaamte oproepen. Het kind kan bang zijn voor erkenning van het probleem en voor de aanpak ervan. Het risico bestaat dat kinderen er dan liever over zwijgen.

Het kind dat pest

Kinderen die pesten lijken vaak de sterkere/ populaire kinderen in de groep. Het komt echter ook regelmatig voor dat een kind dat pest in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer gepest te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving als pester gaan opstellen.

Kinderen die pesten hebben zelf ook last van hun pestgedrag. Door hun beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om gelijkwaardige vriendschappen op te bouwen en te onderhouden. Pesters maken een ongewenste sociale ontwikkeling door.

Soms zien de kinderen die pesten de aanpak van het probleem als bedreigend. Ze kunnen er ook opgelucht over zijn. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om met andere kinderen een gezonde relatie op te bouwen.

De andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct en actief betrokken bij pesten. Sommige kinderen houden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit noemen we de meelopers. Een meeloper kan bang zijn zelf in de slachtofferrol te raken. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag interessant

vinden. Vooral meisjes doen wel eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Wat in een groep gebeurt, laat het individueel denken meer achter zich en zo kan groepsgedrag leiden tot situaties die onacceptabel zijn.

Er zijn ook kinderen die niet merken of niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving.

Het heeft zin als de groep om de pester en het gepeste kind heen, stelling neemt tegen het pesten. Wanneer kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pester zeggen op te houden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend en draagt risico's met zich mee. De situatie voor meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt voor hen duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag. Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht/ pm'er aangeven vervullen een belangrijke rol. Er zijn kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Ook zijn er kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag.

De rol van ouders

Ouders kunnen bij (een vermoeden van) pesten een belangrijke rol spelen in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van alle kinderen. De school vraagt ouders van kinderen die gepest worden, ouders die merken dat een ander kind gepest wordt of ouders die zien dat hun eigen kind pest, dit te melden. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas. Sommige ouders zien de ernst van de situatie onvoldoende in. Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren.

Uitgangspunten bij ons pestprotocol

- De school/ bso heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt gezien en niet wordt geaccepteerd.
- Personeel en overblijfkraften zijn alert op pestgedrag. Indien pestgedrag optreedt, nemen leerkrachten en overblijfkraften duidelijk stelling en ondernemen actie tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid ligt bij de professionals op school (leerkrachten, pedagogisch medewerkers).
- Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaart de school dat als een probleem voor alle betrokkenen
- Wanneer pesten optreedt, voert de school het pestprotocol uit.
- Het pestprotocol wordt door het hele team en de oudervertegenwoordiging onderschreven en aan alle ouders ter inzage aangeboden.

Pestprotocol van de Montessori De Boog

Wat is de inhoud van het pestprotocol?

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordigers van de school/ bso en de ouders waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze aanpakt.

Montessori De Boog wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat de school stelling neemt tegen pestgedrag en afgesproken maatregelen neemt bij voorkomend pestgedrag.

Om welke maatregelen gaat het?

Preventieve maatregelen

De leerkracht/ pm'er bespreekt met de kinderen de algemene afspraken en regels in de groep. Dit gebeurt aan het begin van ieder schooljaar en tijdens het jaar regelmatig. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school en van groep 3 t/m 8 worden de regels van het pestprotocol besproken.

Indien er aanleiding daarvoor is in de groep, besteedt de leerkracht/ pm'er aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek of andere werkvorm.

Repressieve maatregelen

Als er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht/ mentor van het kind. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in ParnasSys bij zowel het kind dat pestte als het gepeste kind.

De directeur wordt op de hoogte gebracht van pestgedrag op school.

Als er sprake is van pestgedrag tijdens schooltijd op een van de speelpleinen van de school, wordt er tijdens het overblijven pleinwacht gelopen door de teamleden volgens een rooster. De directeur bepaalt met de bouwcoördinator of er aanleiding is om deze maatregel in te voeren.

Bij herhaald pestgedrag worden het kind dat pestte en zijn/ haar ouders door de leerkracht/ mentor op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een live gesprek. Bij dit gesprek worden de afspraken met uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd. Ook de maatregelen bij overtreding van de afspraken worden vermeld. De leerkracht/ mentor noteert in ParnasSys de gebeurtenissen, inhoud van de gevoerde gesprekken en de afspraken.

Indien het probleem zich herhaalt zal de directeur aanwezig zijn bij een gesprek met de ouders en het kind dat pest. Ook van dit gesprek wordt een notitie in ParnasSys gemaakt.

Als het gedrag niet verbetert, kan er een verwijzing plaatsvinden naar een externe hulpverlener.

Als het pestgedrag niet stopt, kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen zoals isoleren van het kind dat pest of een tijdelijke uitsluiting van de groep/ school/ bso met een maximum van drie dagen.

De concrete pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol

Alleen het hebben van een pestprotocol zal ongewenst gedrag niet laten verdwijnen. We vinden het belangrijk pestgedrag duidelijk te in beeld te hebben en te houden. Daarover maken we de volgende afspraken:

- Een leerling kan over het pesten vertellen aan iedere professional, ook als het niet de eigen leerkracht is. De leerkracht aan wie het verteld wordt functioneert dan als vertrouwenspersoon voor het kind en koppelt het probleem terug naar de direct betrokken leerkracht/ mentor. Daarbij is het belangrijk vertrouwelijk met de informatie om te gaan en het betrokken kind op de hoogte te houden.
- De vertrouwenspersoon vertelt dat het pesten verkeerd is en niet geaccepteerd wordt en dat het goed is dat het kind hulp vraagt aan een volwassene. De eigen leerkracht/ mentor spreekt met de pester en de andere kinderen in de groep die erbij betrokken zijn.
- De ouders van de pester en het gepeste kind, worden op de hoogte gebracht.
- Het team wordt op de hoogte gebracht zodat alert gereageerd kan worden.
- De overblijfkrachten wordt gevraagd alert op pesten te zijn.

Hulp aan het gepeste kind

Gesprekken met de leerkracht, ouders en/ of vertrouwenspersoon. Naast incidentele momenten worden ook vaste gespreksafspraken gemaakt met het kind en/ of de ouders om de voortgang te bespreken. In deze gesprekken kan besproken welke vormen van extra hulp nodig zijn om de ervaring te verwerken en verder te voorkomen. (bijv. schriftje om gedachten in te noteren, training, hulp bij het buiten spelen, activiteiten in de groep etc.)

Van de gesprekken en afspraken wordt een notitie gemaakt in Parnassys.

Hulp aan het kind dat pest

Een gesprek waarin de pester mag vertellen wat er gebeurd is. De regels van De Boog worden herhaald en besproken. Er wordt verteld dat pesten niet geaccepteerd is. Er wordt een afspraak gemaakt voor een vervolgesprek met kind en/ of ouders. Van de gesprekken wordt een notitie gemaakt in Parnassys.

De leerkracht zal met de leerling de oorzaak en het gevolg van het pesten bespreken.

Als het pestgedrag blijft doorgaan, roept de school de hulp in van GGD, RIAGG of de Onderwijsadviesdienst of een andere externe instantie. Als deze hulp niet leidt tot verbetering zal de ouders geadviseerd worden te kijken naar een andere school voor hun kind.

Hulp aan de groep en de meelopers.

In de klassen zal het op een goede manier omgaan met elkaar regelmatig besproken worden. Het onderwerp pesten en cyberpesten komt daarbij jaarlijks aan bod.

Na een incident bespreekt de leerkracht met de klas wat er is gebeurd en wat de afspraken zijn bij pesten. De kinderen worden opgeroepen hulp te vragen aan een volwassene als ze pesten zien gebeuren en zich te distantiëren van het pesten.

Kinderen die dit doen worden daarvoor gecomplimenteerd.

Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij pesten afkeuren. Zij kunnen bespreken wat de juiste stappen zijn als een kind pesten ziet gebeuren. (zeker niet mee pesten, stelling nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht vertellen) Ouders kunnen benadrukken dat praten over pesten iets anders is dan klikken)

Hulp aan de ouders

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van het kind dat pest en het kind dat gepest wordt, worden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Zij worden uitgenodigd op gesprekken met en over hun kind.

Voor alle ouders moet het schoolklimaat zo zijn dat zij weten dat de school open staat voor het delen van zorgen.